

УДК 658.11:005.591.6

Олена М. Ніфатова, Мар'яна С. Шкода
Київський національний університет технологій та дизайну
**АКТИВІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЧЕРЕЗ
УТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ ЯК ФОРМИ
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА**

У статті за результатами аналізу світового досвіду виділено низку нових прогресивних підходів у реалізації державної інноваційної політики через утворення інноваційних кластерів як форми державно-приватного партнерства (ДПП). Запропоновано етапи розробки та реалізації політики розвитку інноваційних кластерів як форми ДПП на мезо- та мікрорівнях. Обґрунтовано ієрархію оцінки варіантів фінансування проектів розвитку інноваційних кластерів формату державно-приватного партнерства.

Ключові слова: національна інноваційна система, регуляторна політика, інноваційні кластерні проекти, матриця попарних порівнянь.

Елена М. Нифатова, Марьяна С. Шкода
Киевский национальный университет технологий и дизайна
**АКТИВИЗАЦИЯ ПОЛИТИКИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПУТЕМ
СОЗДАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ КЛАСТЕРОВ КАК ФОРМЫ
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА**

В статье на основе результатов анализа мирового опыта выделен ряд новых прогрессивных подходов в реализации государственной инновационной политики путем создания инновационных кластеров как формы государственно-частного партнерства (ГЧП). Предложены этапы разработки и реализации политики развития инновационных кластеров как формы ГЧП на мезо- и микроуровнях. Обоснована иерархия оценки вариантов финансирования проектов развития инновационных кластеров формата государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: национальная инновационная система, регуляторная политика, инновационные кластерные проекты, матрица попарных сравнений.

Olena M. Nifatova, Mariana S. Shkoda
Kyiv National University of Technologies and Design
**ENHANCING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT POLICY THROUGH
BUILDING INNOVATION CLUSTERS IN THE FRAMEWORK
OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP**

Based on the international experience, the paper suggests a range of new progressive approaches in the implementation of state innovation policy through building innovation clusters in the framework of public-private partnership along with identifying the stages of creating and implementation of innovation clusters policy within PPP at meso- and microlevels. Estimation of financing variants hierarchy for innovative clusters development projects in the framework of public-private partnership is provided.

Keywords: national innovation system, regulatory policy, innovative cluster projects, matrix of pairwise comparisons.

Постановка проблеми. Будь-яка нова система відносин, як показала неінституціональна теорія, вимагає створення необхідних їй інститутів. Вони можуть складатися як стихійно, так і свідомо – шляхом оформлення (законодавчого підтвердження)

наявних неформальних відносин або шляхом створення нових інститутів, спеціально призначених для просування життєво необхідних починань.

В рамках так званої «нової економіки», заснованої на інноваціях, загальносвітова практика демонструє необхідність формування національної системи інноваційного розвитку, яка являє собою формування інноваційних кластерів – об'єднання державних, приватних, громадських організацій і методів їх взаємодії, в рамках яких здійснюється діяльність зі створення, зберігання, розповсюдження і відтворення науково-технічних знань і технологій.

Національна система інноваційного розвитку формує таку систему взаємовідносин науки, промисловості і суспільства, коли інновації служать основою розвитку економіки, а потреби інноваційного розвитку, в свою чергу, багато в чому визначають і стимулюють найважливіші напрями розвитку наукової діяльності. Звичайно, в рамках такої загальної моделі НІС можуть формуватися певні національні особливості. Зазвичай вони проявляються в більшій чи меншій ролі держави і приватного секторів в реалізації певних функцій, а також у вагомості великого і малого бізнесу в цих процесах, співвідношенні фундаментальних і прикладних досліджень і розробок, в динаміці розвитку галузевої та регіональної структур інноваційної діяльності.

Аналіз останніх публікацій. Вагомий внесок у теорію і практику регулювання інноваційного розвитку здійснили зарубіжні науковці-економісти: П. Агійон, Ф. Поззоло [1], В. Ханг, Ф. Поззоло [2], Й. Шумпетер [8]. Щодо наукових трудів вітчизняних вчених слід відзначити, незважаючи на значну кількість публікацій, їхнє наукове та практичне значення, низка питань стосовно активізації політики інноваційного розвитку вимагає уточнення та формування нових підходів. Зокрема, потребують подальшого дослідження й удосконалення активізація інноваційного розвитку шляхом утворення інноваційних кластерів в формі державно-приватного партнерства для фінансування інноваційних програм розвитку на регіональних рівнях, що лягло в основу вибору та актуальності даного дослідження.

Невирішені частини проблеми. Авторами проведено SWOT-аналіз, за допомогою якого визначено позитивні та негативні сторони національної інноваційної політики України за останні роки (табл. 1).

Одним з найбільш дискусійних моментів залишається питання про співвідношення позицій щодо інноваційного кластеру на основі державно-приватного партнерства в реалізації цих нових тенденцій. Наукові суперечки про роль держави в економіці не можна вважати завершеними, оскільки періодично вони спалахують, найчастіше у зв'язку з новими поворотними моментами в розвитку країни.

Основні результати дослідження. Одним з інститутів, який ефективно забезпечує взаємодію державних і ринкових важелів у розвитку інноваційної економіки в умовах сьогодення стає інноваційний кластер як форма державно-приватного партнерства – ДПП, що являє собою сукупність форм середньо- і довгострокової взаємодії держави та бізнесу для вирішення суспільно значущих завдань на взаємовигідних умовах (рис. 1).

Авторами запропоновано використовувати формат інноваційного кластеру як форми ДПП, цей вибір обумовлений тим, що в такій системі відносин відбувається об'єднання ресурсів і потенціалів двох господарюючих суб'єктів.

Саме партнерство з приватним бізнесом дозволить на макрорівні: залучити в державний сектор економіки додаткові ресурси і, в першу чергу, інвестиції; послабити гостроту бюджетних проблем; перекласти на підприємницький сектор основну частину ризиків і в той же час зберегти об'єкти користування в державній власності.

Таблиця 1

SWOT-аналіз інноваційної політики України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> ▪ науковий потенціал, наявність певних напрацювань, кваліфіковані фахівці з вищою освітою, ряд R&D організацій, які володіють інноваційним потенціалом; ▪ відбувається становлення інфраструктури інноваційної діяльності (технопарки, бізнес-інкубатори та інших елементів інноваційної інфраструктури); ▪ розповсюдження інформаційних технологій; ▪ підготовка, розгляд і прийняття законів та інших законодавчих актів, що регулюють інноваційну діяльність (особливо в галузі захисту прав інтелектуальної власності). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ низький попит на інновації в промисловості (низька частка інтелектуальної ренти в продукції); відсутність спеціалізованих позабюджетних коштів, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності; ▪ обмежена кількість джерел інвестиційних ресурсів для фінансування інноваційної діяльності на конкурсній основі; ▪ низька якість бізнес-середовища, адміністративні та фінансові бар'єри для малого бізнесу, в тому числі інноваційного; ▪ протиріччя між нормативними актами і законами, в законодавстві представлені кількісні показники інноваційного розвитку і заходи з його активізації.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> ▪ можливості розвитку інноваційних підприємств у секторі малого та середнього бізнесу, як на території України, так і в межах взаємодії з країнами ЄС; ▪ євроінтеграція і зростання цін – умови для передачі виробничих потужностей в Україну з країн Західної Європи. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ збереження в промисловості ресурсомістких процесів та консервація технологічної відсталості; ▪ відсутність політичного консенсусу з питань модернізації та інноваційного розвитку, що обумовлює нестабільні умови для інноваційної діяльності.

Джерело: розробка авторів

У свою чергу, процес розробки та реалізації окремих проектів інноваційного кластеру як форми ДПП також складається з послідовності певних етапів: 1. обґрунтування пріоритетності та формулювання цілей реалізації проекту інноваційного кластеру ДПП; 2. формування конкурсних умов; 3. затвердження умов реалізації проекту; 4. проведення конкурсу на право укласти угоди за проектом інноваційного кластеру ДПП; 5. укладення угоди на реалізацію проекту інноваційного кластеру ДПП; 6. організація контролю та оцінювання ефективності реалізації проекту інноваційного кластеру ДПП.

Кожен з представлених етапів передбачає виконання сукупності процедур. Так, формування конкурсних умов включає в себе:

- визначення техніко-економічних показників об'єкта, яких необхідно досягти в результаті реалізації проекту інноваційного кластеру ДПП;
- встановлення термінів реалізації проекту;
- визначення необхідних обсягів фінансування проекту та частки участі партнерів (суб'єкта держави та бізнес-структур);
- розрахунок передбачуваних ризиків для приватних інвесторів і визначення гарантій з боку держави.

Затвердження умов реалізації проекту передбачає наступне: визначення форми участі суб'єкта в проекті; визначення органу, уповноваженого укласти і виконувати угоду; встановлення порядку укладення угоди; визначення складу конкурсної комісії.

Джерело: розробка авторів

Рис. 1. Етапи розробки та реалізації політики розвитку інноваційного кластеру як форми ДПП на мезо-, мікрорівнях

Етап проведення конкурсу на право укладення угоди за проектом інноваційного кластеру ДПП включає наступні процедури: публікація оголошення про проведення конкурсу; прийом заявок на участь у конкурсі; попередній відбір учасників; оцінювання конкурсних пропозицій та визначення переможця.

Інноваційний кластер як форма державно-приватного партнерства дійсно виступає ефективним важелем підвищення конкурентоспроможності національної економіки на основі залучення значних інвестицій для модернізації наявних і створення нових виробничих потужностей, на освоєння новітніх технологій, у тому числі і в управлінні.

В якості найважливішого напрямку вирішення проблем створення і використання інноваційного кластеру як форми ДПП та важеля модернізації інноваційної економіки України пропонується ввести розробку єдиного державного підходу, що покладений в основу Єдиної державної концепції розвитку інноваційного кластеру як форми ДПП в Україні, якою передбачено дії, спрямовані на:

- формування та реалізацію державних цільових програм підтримки окремих напрямів стратегії;
- розробку і реалізацію довгострокової стратегії, спрямованої на розвиток інституту інноваційного кластеру як форми державно-приватного партнерства;
- забезпечення політичної та економічної стабільності в країні та регіонах;
- забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості країни та її окремих регіонів, стимулювання інвестиційної активності.

Концепція орієнтована на формування моделі інноваційного кластеру як форми державно-приватного партнерства – ефективного важеля регуляторної політики інноваційного розвитку економіки України на період посткризового відновлення.

У рамках запропонованої концепції під інноваційний кластером як формою державно-приватного партнерства в інноваційній площині розуміють взаємовигідні організаційно-правові, соціально-економічні та управлінські відносини між владними структурами та приватним бізнесом на основі делегування державою партнеру в тимчасове користування ключових прав власності (право контролю за використанням активів, право на управління, право на вилучення доходу), розподілу ризиків для найбільш ефективного управління ними та формату відповідальності між партнерами, юридичного узгодження інтересів партнерів з метою реалізації масштабних (локальних) суспільно значущих інноваційно орієнтованих довгострокових інвестиційних проектів і програм у широкому діапазоні галузей економіки, політики, освіти, науки та культури.

Об'єкти інноваційного кластеру як форми ДПП в інноваційній сфері, що знаходяться в державній власності, як правило, потребують залучення додаткових ресурсів (фінансових, людських, організаційних тощо), якими не володіють державні структури. До суб'єктів інноваційного кластеру як форми ДПП відносяться основні (безпосередні) учасники: державний і приватний партнери, а також надають сприяння в організації та здійсненні інноваційного кластеру як форми ДПП банки, підрядники, кінцеві користувачі надаваних послуг, інші стейкхолдери.

Головна ідея Концепції полягає в масштабному залученні в активну інноваційну діяльність представників науки, освіти, бізнесу та суспільства (при лідерстві держави), орієнтованих на кардинальну технологічну модернізацію української економіки в кризовий період.

Науково-технологічні інновації, які реалізуються у форматі інноваційного кластеру як форми ДПП, повинні бути спрямовані на формування та реалізацію нових високотехнологічних виробництв, перспективних технологій і матеріалів; інновації в освіту – на формування духовно розвиненої, інноваційно орієнтованої і конкурентоспроможної особистості; організаційно-управлінські інновації – на оптимізацію, підвищення ефективності та якості менеджменту в соціальній сфері; інновації в екологічній сфері – на унікальні форми і методи утилізації й переробки відходів виробництва і споживання, будівництва та експлуатації очисних споруд тощо. Пріоритетними напрямками інноваційного кластеру як форми ДПП є інноваційно орієнтовані інфраструктурні проекти, проекти в науково-технологічній та освітній сферах.

Співпраця академічної науки та бізнесу являє собою сучасну форму інноваційного кластеру як форми ДПП у сфері інноваційного розвитку, яка зводиться до трансферу нових знань бізнесу для впровадження в наукомістке виробництво.

Сьогоднішні світові тенденції свідчать про зменшення частки коштів, що виділяються з бюджету на науку, і про зростання частки приватного сектора у фінансуванні НДДКР. Інвестиції в інтелектуальний капітал визнаються найбільш ефективним способом розміщення ресурсів. Досвід Великої Британії, Франції, Польщі, Фінляндії та інших країн підтверджує, що інтегративне партнерство наукових установ та бізнесу через генерацію ідей, розвиток техніки, вдосконалення виробничих технологій, поліпшення соціальної структури організації тощо дає суттєвий мультиплікативний ефект.

Найважливішою умовою успішної реалізації структурних перетворень і залучення приватних інвестицій у сферу науки і техніки є проведення державою ефективної інноваційної та науково-технічної політики в частині розробки нормативно-правової бази, підтримки фундаментальних і прикладних досліджень, освоєння і поширення техніки і технологій, концентрації коштів бюджету та інших джерел фінансування на пріоритетних напрямках фундаментальних і прикладних наукових досліджень з урахуванням стратегічних, економічних і соціальних інтересів країни, поступового збільшення частки витрат державного бюджету, що спрямовуються на фінансування науки.

Активність інноваційної діяльності в Україні може бути забезпечена шляхом створення сприятливих фінансових та економічних макроумов, які базуються на пріоритеті творчої діяльності, формуванні правового, інформаційного та освітнього середовищ. Базисом розгортання інноваційного розвитку, на думку авторів, має стати діалогова взаємодія інноваційного кластеру в складі держави, науки, освіти, бізнесу та суспільства шляхом використання різних форм державно-приватного партнерства для вирішення завдань економічного росту та підвищення ефективності інновацій.

Залучення приватних інвестицій в інноваційну діяльність забезпечується формуванням сприятливих макроумов, що включає, на нашу думку:

- прийняття відповідних нормативно-правових актів, які регулюють як безпосередньо інноваційну діяльність і державно-приватний бізнес, так і питання, що стосуються розвитку форм спільного фінансування інвестиційних проектів за рахунок державного бюджету, приватних вкладень, коштів венчурного підприємництва, прямого іноземного інвестування, емісії інфраструктурних облігацій та ін.;

- вдосконалення інфраструктури національної інноваційної системи;
- розвиток системи державної підтримки комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності (підготовка виробництва і забезпечення виведення на ринок інноваційної продукції, вдосконалення механізмів взаємодії учасників інноваційного кластеру як форми ДПП – промислових підприємств, наукових організацій, навчальних закладів в процесі просування нових знань і технологій у виробництво).

Однак, формування такої концепції наштовхується на відсутність необхідної інституційної структури – єдиного спеціалізованого державного органу, який би займався формуванням та реалізацією регуляторної політики інноваційного кластеру як форми ДПП в цілому. Створення цього важливого державного інституту, поряд з іншими напрямками роботи, зможе комплексно сприяти вирішенню всіх теоретико-методологічних, юридичних, економіко-організаційних проблем у даній області.

Ми вважаємо, що основою інституційної інфраструктури інноваційного кластеру як форми ДПП в Україні повинна бути регіональна інфраструктура, головною ланкою якої є регіональний центр ДПП (РЦ ДПП).

Успішна реалізація інноваційного кластеру як форми ДПП на мікрорівні, на думку авторів, може бути забезпечена шляхом участі суспільно-державного органу управління інноваційними кластерними-проектами регіону на всіх етапах підготовки проекту – від визначення потреби в здійсненні проекту, оцінюванні варіантів вирішення поставленого завдання, розробки техніко-економічного обґрунтування проекту, проведенні конкурсного відбору, підписання пакету документів (рис. 2).

Джерело: розробка авторів

Рис. 2. Організаційна структура регіональних інноваційних кластерних проектів ДПП

Безпосередня робота по впровадженню інноваційного проекту здійснюється регіональним виконавчим органом по інноваційним кластерним-проектам, координуючим діяльність регіонального співтовариства експертів, регіонального співтовариства підприємців, а також формує спеціалізовану інформаційну базу інновацій.

Виконавчий орган по інноваційним кластерним-проектам ДПП регіону в межах своєї компетенції виконує наступні функції: організовує кластерні-проекти, керуючись принципами соціально-економічного розвитку регіону, затвердженими регіональною адміністрацією, забезпечує легітимність і прозорість регламентних процедур, досягнення результату інноваційного кластеру як форми ДПП; володіє повноваженнями по здійсненню контролю за виконанням зобов'язань органів державного та регіонального управління, прийнятих перед

приватними партнерами та організаціями, що фінансують інноваційні кластерні-проекти ДПП; готує експертів для організації та оцінки роботи фахівців, задіяних у роботі.

У роботі автором сформульовані чотири напрямки діяльності регіонального центру інноваційного кластеру як форми ДПП:

1. Стратегічне планування інноваційного кластеру ДПП і вдосконалення нормативно-правової бази інноваційного кластеру ДПП на регіональному та місцевому рівнях, розробка цільових програм та комплексних проектів інноваційного кластеру ДПП, як в рамках регіону, так і міжрегіональних; відбір проектів інноваційного кластеру ДПП для реалізації; участь у розвитку нормативно-правової бази ДПП, у тому числі з правом законодавчої ініціативи.

2. Всі види експертизи проектів інноваційного кластеру ДПП та моніторинг їх реалізації на регіональному рівні.

3. Участь в організації окремих аспектів виконання проектів інноваційного кластеру ДПП від імені держави (обґрунтування інвестицій у проекти, розробка схем фінансування, проведення конкурсів на вибір приватних партнерів).

4. Методичне та інформаційне (зокрема, тренінгові) забезпечення розвитку інноваційного кластеру ДПП в регіоні:

- розробка методик вибору проектів для реалізації та конкурентного відбору учасників;

- розробка та впровадження в практику інноваційного кластеру ДПП типових і зразкових форм угод, договорів та іншої документації; облік і ведення баз даних приватних підприємств, зацікавлених в участі в проектах інноваційного кластеру ДПП і організація попередньої кваліфікації учасників торгів;

- систематизація та поширення позитивного досвіду реалізації проектів інноваційного кластеру ДПП;

- навчання і перепідготовка кадрів;

- створення і підтримка механізму посередництва при врегулюванні протиріч між учасниками проектів інноваційного кластеру ДПП та виконання функцій посередника;

- інформаційно-пропагандистська робота.

Важливо, щоб регіональний центр інноваційного кластеру ДПП формувався на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі за рахунок аутсорсингу ряду функцій приватного бізнесу. Робочий орган регіонального центру при цьому формується приватними партнерами, а орган прийняття рішень (колегія) – адміністрацією регіону. На етапі оцінки фінансово-правової схеми реалізації проекту необхідно визначити цілі і завдання й якісно порівняти всі можливі схеми реалізації проекту.

Для проведення такого аналізу можна застосувати поширені в вітчизняній і зарубіжній практиці різноманітні методи, які вдосконалюють процес прийняття рішень. До них відносяться методи аналізу складних структур (АСС), ієрархічного аналізу і синтезу (ІАС), реалізація кількісних вимірів багатокритеріальних уподобань. Метод аналізу ієрархій включає зважування векторів матриць парних порівнянь альтернатив за допомогою критеріїв, наявних в ієрархії, а також обчислення суми за всіма відповідними зваженими компонентам власних векторів нижчих рівнів ієрархії.

Після побудови структури моделі ієрархії встановлюється значимість її елементів шляхом побудови матриці попарних порівнянь $E = \{E, E_1, \dots, E_n\}$ – множина з n елементів (альтернатив); $v_1, v_2, \dots, v_n$ – вагові коефіцієнти елементів (табл. 2):

Математичне вираження для векторів пріоритетів порівнюваних альтернатив визначається з:

$$W_{E_j^i}^A = \left[W_{E_1^{i-1}}^A, W_{E_2^{i-1}}^A, \dots, W_{E_n^{i-1}}^A \right] * W_{E_j^{i-1}}^A, \quad (1)$$

де W – вектор пріоритетів альтернатив;
 E – елементи попереднього рівня ієрархії;
 A – вектор альтернатив.

Що стосується обґрунтування методу аналізу ієрархій, то слід зазначити, що тут мають місце дискусійні положення. Зокрема, шкали, на яких здійснюється оцінювання ступенів переваг варіантів по кожному з критеріїв, є шкалами відносин, не пов'язаними одна з одною і з пріоритетами критеріїв. Таким чином, є необхідність розробки на базі теорії важливості критеріїв коректних і ефективних методів аналізу багато критеріальних задач з ієрархічною структурою та реалізації цих методів в комп'ютерних системах підтримки прийняття рішень.

Таблиця 2

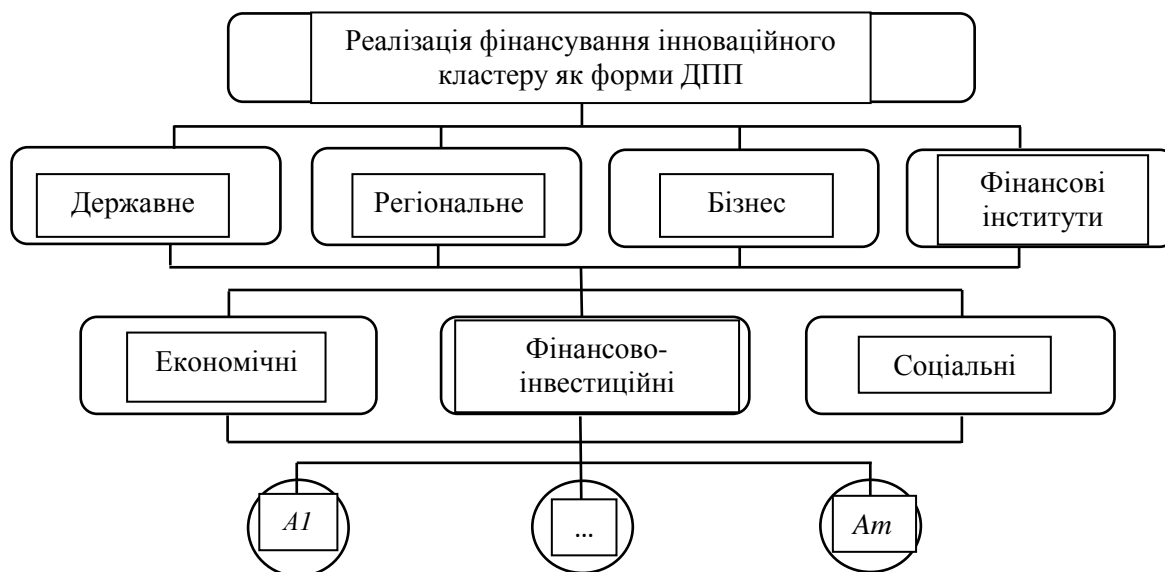
Матриця попарних порівнянь

$[E] =$

E	E_1	...	E_n
E_1	$\frac{v_1}{v_1}$	...	$\frac{v_1}{v_n}$
...	...	...	...
E_n	$\frac{v_n}{v_1}$	...	$\frac{v_n}{v_n}$

Даний метод аналізу ієрархій базується на ієрархічному підході, що включає суб'єкти оцінки, а також критерії та альтернативи схем реалізації фінансування. Побудова ієрархії для оцінки реалізації фінансування даного виду кластеру передбачає виділення критеріїв, в загальному випадку, на декількох рівнях. Найбільш поширеними можливими схемами фінансування, зокрема, в секторі будівництва та експлуатації, є: державне замовлення і схеми купівлі-продажу а також DFBOOT.

Ієрархія оцінки варіантів фінансування інноваційного кластеру як форми ДПП представлена на рис. 3.

Джерело: розробка авторів.

Рис. 3. Ієрархія оцінки варіантів фінансування проектів розвитку інноваційного кластеру формату державно-приватного партнерства

В якості альтернатив для варіантів фінансування інноваційного кластеру як форми ДПП приймалися: А1 – державне замовлення, А2 – ДПП, А3 – схема DFBOOT. Висновки про цінність партнерських відносин залежать від різних видів категорії ефективності (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінювання ефективності учасників інноваційного кластеру як форми ДПП

Ефективність проекту в цілому	Суспільна ефективність	Валовий національний продукт, зайнятість і рівень доходів населення, участь у міжнародному поділі праці.
	Комерційна ефективність	Чистий дисконтований прибуток; внутрішня норма рентабельності; термін окупності; потреба у додатковому фінансуванні; зважена середня вартість капіталу; вартість капітальних активів
Ефективність участі у проекті	Ефективність для учасників	Конкурентоспроможність підприємства, зростання доходів суміжних підприємств, міжнародна інтеграція, екологічна безпека
	Регіональна галузева ефективність	Надходження до бюджетів різних рівнів у вигляді податків, акцизів, мит тощо
	Бюджетна ефективність	

Джерело: розробка авторів.

Характерним для політики інноваційного кластеру формату державно-приватного партнерства є те, що співпраця набуває форми взаємодопомоги у регуляторній політиці інноваційного розвитку економіки країни. Приватний сектор забезпечує нарощування обсягів фінансування інноваційного процесу, безпосередньо реалізує і забезпечує комерціалізацію інновацій. Держава, насамперед, надає законодавчу, фінансову, інформаційну підтримку, забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів. З іншого боку, держава стежить за дотриманням компаніями принципів її інноваційної політики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Доведено, що особливого значення для активізації політики інноваційного розвитку набуває співпраця держави і приватного сектора.

Охарактеризовано шляхи встановлення чітких орієнтирів інноваційної діяльності та трансформації інноваційного сектора, яким повинна приділятися особлива увага з позицій зниження ризику і невизначеності. У цій сфері держава і приватні компанії стають зацікавленими, що зумовлює виникнення особливих мотивів до розширення співпраці.

Таким чином, починаючи з формулювання пріоритетів інноваційної діяльності приватного сектору та державної інноваційної політики відбувається гармонізація цілей і узгодження інтересів інноваційного кластеру як форми ДПП, виникають передумови для забезпечення паритетності зусиль держави та бізнесу.

References

Література

1. Aghion, P., Howitt, P. (1992). A Model of Growth through Creative Destruction. <i>Econometrica</i>, Vol. 60, P. 323. 2. Blackburn, K., Hung, V.T.Y., Pozzolo, F. (2000). Research, Development and Human Capital Accumulation. <i>Jornal of Macroeconomics</i>, Spring 2000, Vol. 22, No. 2, P. 189.	1. Aghion P. A Model of Growth through Creative Destruction / P. Aghion, P. Howitt // <i>Econometrica</i>. – 1992. – V. 60. – P. 323. 2. Blackburn K. Research, Development and Human Capital Accumulation / K. Blackburn, V.T.Y. Hung, F. Pozzolo // <i>Jornal of Macroeconomics</i>. – Spring 2000. – Vol. 22, № 2. – P. 189.

3. Ernst & Young Global Limited (2012). How to ensure the success of the PPP: Annual report 2011. 53 p.
4. The World Bank (2012). Public Private Partnerships in Infrastructure Resource Center. Ed. M. Wolf. London, 2012.
5. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia derzhavnoi polityky v innovatsiinii sferi: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.09.2012 № 691-r [On Approval of the Concept of Reforming Public Policy in the Innovation Area: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
6. Proekty gosudarstvenno-chastnogo partnerstva: zadachi i vozmozhnosti v usloviakh ekonomicheskogo spada: analiticheskii obzor [Public-Private Partnership Projects: Challenges and Opportunities in a Downturn: An Analytical Overview]. Deloit Tush SNG, 2012. 22 p. [in Russian].
7. Halchynskiy, A.S., Heiets, V.M. et al. (2004). Stratehiia ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy (2004–2015 roky) «Shliakhom yevropeiskoi intehratsii» [Strategy of economic and social development of Ukraine (2004-2015) "By way of European integration"]. Nats. in-t strateh. doslidzh., In-t ekon. prohnuzuvannia NAN Ukrainy, M-vo ekonomiky ta z pytan yevrop. intehr. Ukrainy. Kyiv: Derzhkomstatu Ukraina. 416 p. [in Ukrainian].
8. Shumpeter, I.A. (2008). Teoriia ekonomicheskogo razvitiia. Kapitalizm, sotcializm, demokratiia [The theory of economic development. Capitalism, Socialism, Democracy]. Moscow: Eksmo-Press. 864 p. [in Russian].
9. Ernazarov, T.Ia. (2011). Primenenie sistemnogo podkhoda k otcenke effektivnosti realizatsii GChP proekta [Application of the system approach to the assessment of the effectiveness of the PPP project]. Problemy ekonomiki – Problems of economics, No. 6, P. 134–139 [in Russian].
10. Ianh, E., Kuinn, L. (2003). Yak napysaty diievyyi analitychnyi dokument u haluzi derzhavnoi polityky: prakt. posibn. dlia radnykiv z derzhavnoi polityky u Tsentralnii i Skhidnii Yevropi [How to write an effective policy paper on public policy: a practical guide for state policy advisers in Central and Eastern Europe]. Translation from English under edition O. Kiliievych. Kyiv: K.I.S. 120 p. [in Ukrainian].
3. How to ensure the success of the PPP: Annual report 2011. – Ernst & Young Global Limited, 2012. – 53 p.
4. The World Bank. Public Private Partnerships in Infrastructure Resource Center / M. Wolf. – London, 2012.
5. Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.09.2012 № 691-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Проекты государственно-частного партнерства: задачи и возможности в условиях экономического спада: аналитический обзор / ЗАО «Делойти Туш СНГ», 2012. – 22 с.
7. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) «Шляхом європейської інтеграції» / авт. кол.: А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
8. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм, демократия / Й. А. Шумпетер. – М.: Эксмо-Пресс, 2008. – 864 с.
9. Эрнзаров Т. Я. Применение системного подхода к оценке эффективности реализации ГЧП проекта / Т. Я. Эрнзаров // Проблемы экономики. – 2011. – № 6. – С. 134–139.
10. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: практич. посібн. для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Еон Янг, Ліза Куїнн; пер. з англ.; наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: К. І. С., 2003. – 120 с.